

2015-05-29

Finansdepartementet
Att. Niklas Ekstrand
103 33 Stockholm**Remissvar med anledning av Regeringens promemoria för ideell second hand-försäljning****Remissinstans: Stockholms stadsmission****Kommentarer avseende lagtext**

7 kap 3 § inkomstskattelagen har under lång tid visat sig vara svårtolkat. 1990 slogs det fast av kammarrätten i Stockholm att Myrornas insamlings- och försäljningsverksamhet ansågs ha naturlig anknytning till det allmännyttiga ändamålet. Andra domar har därefter pekat i andra riktningar och det har sammanfattningsvis funnits viss osäkerhet kring lagrummets tillämplighet när det gäller ideell second hand vilket kulminerade i HFD 2013 ref. 56 samt Skatteverkets ställningstagande den 17 september 2014.

När Regeringen nu har initierat en lagändring anser vi att det är av yttersta vikt att lagtexten blir tydlig för att undvika ytterligare osäkerhet och för att minska risken för oönskade tolkningar. Samtidigt är det centralt att lagtexten inte blir för detaljerad, då detta kan medföra att aktörer som lagstiftaren syftar till att undanta från skatteplikt, inte träffas av lagstiftningen. Med anledning av detta har vi nedan angivit våra synpunkter för den föreslagna lagtexten.

Av regeringens promemoria framgår att förslaget till lagtext är följande:

- *Verksamhet med försäljning av skänkta begagnade varor, som utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete och som främjar både återanvändning och återvinning, eller*

Begagnade

Den ideella second hand-verksamheten syftar till att skapa samhällsnytta på tre sätt. Den ger individer som står utanför arbetsmarknaden en väg in i meningsfull sysselsättning och arbete. Överskottet från verksamheten används till sociala insatser för människor i en utsatt livssituation. Dessutom bidrar verksamheten till ett mer hållbart samhälle med minskad miljöpåverkan genom återanvändning och återbruk. Butikerna är således en plattform som möjliggör för givare att bidra till ett allmännyttigt ändamål på annat sätt än genom att skänka kontanta medel.

Enligt vår mening är det centralt att vi får varor i syfte att bidra till allmännyttig verksamhet. Huruvida varorna är begagnade eller inte är således inte det primära. Såsom lagstiftningen nu är utformad kan det uppstå osäkerhet med anledning av att tolkningen av begreppet begagnad inte kan anses vara självklar. I promemorians motivering har Regeringen sett sig tvungen att förtydliga att nya varor som en privatperson får i t.ex. julklapp och som skänks till den ideella verksamheten ska anses som begagnade. Om detta inte nämnts får risken anses vara stor att en domstol skulle ha gjort motsatt tolkning. Således finns det risk att liknande situationer som inte exemplifieras i förarbetena kan leda till en oönskad effekt.

En sådan situation är när företag skänker osålda varor till second hand-verksamhet. Exempel på detta kan vara en klädbutik som har ett lager med kläder som i praktiken inte kommer kunna säljas i de ordinarie butikerna då de är av utgående modell. Istället för att kasta kläderna skulle butiken kunna skänka dem till en second hand-verksamhet för att på så sätt både undvika att de kasseras och samtidigt främja ett allmännyttigt ändamål.

Sammantaget anser vi att syftet med lagen uppfylls samtidigt som risken för tolkning minskar om begreppet "begagnade" tas bort ur lagtexten.

Endast skänkta varor – risk för snedvriden konkurrens i framtiden

Enligt den föreslagna lagtexten ska endast skänkta varor omfattas av skattefriheten. Samtidigt påtalar man i motiveringen till promemorian vikten av återvinning och återanvändning.

Den ideella second hand-rörelsen har under mycket lång tid tagit ett stort ansvar vad gäller återvinning och återanvändning. Om vi inte funnits hade många saker som idag återanvänds kastats. Vi ser dock att flera kommersiella aktörer börjar samla in varor för att t.ex. återvinna bomullsfibrer till den egna klädproduktionen. I dessa fall erbjuds den som lämnar varorna oftast ett presentkort eller liknande. I takt med att jordens resurser förbrukas tror vi att de kommersiella aktörerna kommer att tvingas öka denna typ av insamlingar för att säkerställa sin egen produktion.

Eftersom vår verksamhet i stor utsträckning alltid har byggt på att folk vill bidra till allmännyttig verksamhet utan ersättning ser vi en framtida stor konkurrensnackdel gentemot de kommersiella aktörerna om inte även vi i vissa fall kan erbjuda dem som lämnar varor till oss någon typ av ersättning/presentkort. Risken finns att ideell second hand-butiker slås ut p.g.a. detta. Även om vi skulle göra detta skulle vårt primära syfte även fortsättningsvis vara att främja ett allmännyttigt ändamål och framförallt återvinning.

Sammantaget anser vi att skattefriheten bör avse även varor som inte skänkts så länge försäljningen av dessa främjar återvinning och återanvändning och syftet med försäljningen är att skapa social nytta.

Som främjar både återanvändning och återvinning

Som vi tolkar lagförslaget är det själva försäljningen som ska främja återanvändning och återvinning. Vi anser att det finns en risk att denna del av lagtexten kan tolkas på så sätt att viss second hand-verksamhet faller utanför lagens tillämpningsområde trots att detta inte är tanken med lagändringen. Detta gäller främst nyare varor.

Som nämns i promemorians motivering ska en oanvänd ej önskvärd julklapp kunna skänkas och säljas skattefritt av en förening. Det finns enligt vår bedömning en stor risk att lagtexten tolkas så att försäljning av en oanvänd julklapp inte främjar återanvändning då varan aldrig har använts. Det kan också uppstå viss osäkerhet kring begreppet återvinning. Vi anser att försäljning av en sådan vara främjar återvinning då alternativet hade varit att kasta den, men det är dock inte säkert att en domstol skulle göra samma tolkning. Som vi tolkar motiveringen i promemorian, syftar lagändringen till att denna typ av varor faktisk ska omfattas av skattefriheten, men med föreslagen utformning finns risk att så inte sker.

Sammantaget får det anses ligga i ideell second hand-verksamhets natur att främja återanvändning och återvinning när det gäller just skänkta varor eftersom alternativet hade varit att de annars skulle ha kastats. Enligt vår bedömning behövs således

ingen särskild skrivning i lag i detta avseende och vi menar därför att dessa begrepp bör tas bort från lagtexten då syftet med lagen ändå uppfylls. Dock anser vi att dessa begrepp bör kvarstå när det gäller försäljning av varor som inte skänkts (se motivering ovan samt förslag på lagtext nedan).

Om lagstiftaren ändå ämnar ha begreppen kvar anser vi att orden "både/.../och" bör bytas ut till "eller". Det kan hända att en försäljning syftar till återvinning medan en annan bidrar till återanvändning. Det finns enligt vår mening en risk att tolkningen av lagtexten blir för snäv om en försäljning både ska syfta till återanvändning och återvinning.

Vänligen notera att det för Ideell second hand är ytterst centralt att främja återanvändning och återvinning, men att vi vill undvika risken för misstolkningar av lagen.

Betydelse av hur verksamhetens bedrivs

En central punkt i Skatteverkets tolkning av 7 kap. 3 § IL är den aktuella butikens öppettider (maximalt 24 timmar per vecka) samt andelen ideellt arbetande personal i butiken (klart övervägande del). Denna tolkning är enligt vår bedömning något som rimmar väldigt illa med hur de second hand-verksamheter som försöker få in folk i arbetslivet, bedrivs. När en statlig myndighet engagerar en ideell förening för att bidra till arbetsträning ställs ofta kravet att den som arbetstränar måste få tillfälle att arbeta fler än 24 timmar i veckan för att syftet med själva arbetsträningen ska uppnås.

Det krävs också att det finns personal som kan hjälpa personen i själva arbetsträningen. Det ställs höga krav på den som agerar handledare vid arbetsträning och den bördan är inte rimlig att lägga på ideellt arbetande personal. Sammantaget kan det krävas anställd personal för att uppnå det allmännyttiga syftet, d.v.s. att hjälpa behövande personer som står långt ifrån arbetsmarknaden.

Som vi tolkar det grundar Skatteverket sin argumentation delvis på förarbetena till andra strecksatsen i den aktuella paragrafen ("verksamhet som av hävd utnyttjats som finansieringskälla för ideellt arbete"). Dessa förarbeten har varit föremål för många olika tolkningar. Den nu föreslagna texten liknar till sin struktur i mångt och mycket denna strecksats och det finns därför en risk att den nya lagtexten kommer att tolkas i ljuset av förarbetena rörande hävdbegreppet vad gäller i vilka former verksamheten bedrivs. Detta är inte önskvärt.

Som vi förstår det anser Regeringen inte att öppettider, typen av personal som arbetar i butiken, hur mycket föreningen omsätter eller andra omständigheter som rör hur verksamheten bedrivs ska ha en avgörande betydelse för vilka verksamheter som omfattas av skattefriheten. För att undvika att återigen hamna i den situation som vi befinner oss i idag, anser vi att man i lagtexten ska förtydliga att en förening kan omfattas av skattefriheten oavsett hur verksamheten bedrivs.

Förslag på ny lagtext

Baserat på argumenten ovan anser vi att lagtexten skulle kunna utformas enligt följande:

- *Verksamhet, oavsett i vilken omfattning denna bedrivs, som har som syfte att utnyttjas som finansieringskälla för ideellt arbete som består av försäljning av varor som främjar återanvändning och återvinning eller försäljning av skänkta varor, eller*

Övriga kommentarer

Skapa nya produkter av erhållna varor

Stockholms stadsmission arbetar väldigt aktivt med att skapa nya produkter av de varor vi tar emot, kallat REMAKE. Syftet är att återbruka och skapa nytt av sådant som annars skulle ha kastats. Exempelvis kan en trasig tröja omvandlas till en halsduk, gamla kläder kan omvandlas till en väska. REMAKE är en modell som kombinerar arbetsträning, produktion, design och återvinning. REMAKE bidrar till ett hållbart samhälle och ökar samtidigt möjligheten för människor att skapa sin egen försörjning. De som arbetstränar ges en möjlighet att komma in eller tillbaka till arbete eller utbildning genom en arbetsträningsplats.

Med tanke på hur stor betydelse denna verksamhet har för både återvinning och social hjälpverksamhet är viktigt att det av förarbetena till lagtexten framgår att försäljningen inte nödvändigtvis måste ske av exakt samma vara som tagits emot för att omfattas av skattefrihet. Försäljning av REMAKE-produkter eller motsvarande bör också omfattas av skattefriheten.

Övergångsreglerna

Enligt övergångsreglerna punkt 2 ska lagen tillämpas första gången på beskattningsår som börjar efter den 31 december 2015. Detta betyder att de föreningar som har brutet räkenskapsår kommer att anses vara momspliktiga även under en del av 2016. Vi anser att lagen ska börja tillämpas samtidigt för alla aktörer varför denna övergångsbestämmelse bör tas bort.

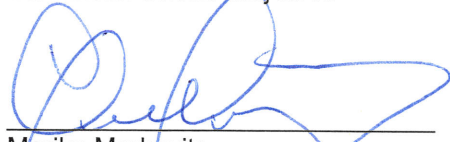
Vilka allmännyttiga organisationer som kan omfattas

I och med att en justering görs i 7 kap 3 § andra stycket kommer skattefriheten endast träffa allmännyttiga ideella föreningar. Enligt vår bedömning medför detta en konkurrensnackdel för de second hand-butiker som bedriver verksamhet i stiftelseform. Vi anser därför att även allmännyttiga stiftelser bör omfattas av skattefriheten rörande ideell second hand-försäljning.

Samlad bedömning

Stockholms Stadsmission ser positivt på lagstiftningsförslaget ur det perspektivet att ideell second hand-verksamhet ska undantas från skatteplikt. Vi vill dock lyfta fram att det även finns andra alternativa lösningar som skulle kunna medföra positiva effekter för branschen, Vi har dock inte haft för avsikt att utveckla dessa inom ramen för detta remissvar.

Stockholm den 29 maj 2015

Marika Markovits
Direktor Stockholms Stadsmission